

Tiedebarometrin kysymykset 2024

1. Tietoa tieteestä ja sen kehityksestä voi saada useista lähteistä. Seuraavassa on lueteltu joitakin tietolähteitä ja kanavia. Valitse niistä enintään kolme itsellesi tärkeintä.

- Sanomalehdet (painettu ja digi)
- Radio (myös verkossa)
- Televisio (myös verkossa)
- Muut verkkosivut ja hakukoneet
- Sosiaalinen media (esim. Facebook, X)
- Videopalvelut (esim. YouTube, Tiktok)
- Podcastit
- Tietokirjallisuus
- Tieteelliset julkaisut
- Tiedekeskukset, tiedemuseot ja näyttelyt (kuten Heureka)
- Yleistajuiset tiedelehdet (kuten Tiede)
- Yleisötapahtumat, seminaarit, luennot
- Oma työ tai koulutus
- En osaa sanoa
- En hae tietoa tieteestä ja tutkimuksesta

2. Kuinka kiinnostunut olet seuraavilla aloilla tehtävästä tutkimuksesta?

Humanistiset tieteet
Kasvatustieteet
Luonnontieteet
Lääketiede
Tekniset tieteet
Yhteiskuntatieteet

Asteikko 5 – 1: erittäin paljon (5), melko paljon (4), en osaa sanoa (3), melko vähän (2), erittäin vähän (1)

3. Kuinka hyvin tai huonosti seuraavat tieteeseen ja tutkimukseen liittyvät asiat mielestäsi ovat Suomessa?

Asteikko 5 – 1: Erittäin hyvä (5), Melko hyvä (4), En osaa sanoa (3), Melko huono (2), Erittäin huono (1)

- Tieteen ja tutkimuksen taso yleisesti ottaen
- Teknologian taso yleisesti ottaen
- Tutkimuksen riippumattomuus ja puolueettomuus
- Tutkijoiden etiikka ja moraali
- Tutkijoiden sananvapauden tila
- Tieteestä ja sen tuloksista viestiminen kansalaisille

- Tutkimusrahoituksen riittävyys
- Tieteen kyky tuottaa luotettavia tuloksia
- Tutkimuksen hyödyllisyys yhteiskunnan kannalta

4. Miten arvioit tieteen ja tekniikan kehityksen muuttavan ihmisten arkielämää seuraavien 10-20 vuoden aikana?

Asteikko 5 – 1: merkittävästi paremmaksi (5), jonkin verran paremmaksi (4), en osaa sanoa (3), jonkin verran huonommaksi (2), merkittävästi huonommaksi (1)

5. Seuraavassa on lueteltu joukko yhteiskunnallisia instituutioita. Kuinka suurta luottamusta tunnet niitä kohtaan?

Asteikko 5 – 1: Hyvin suurta (5), Melko suurta (4), En osaa sanoa (3), Melko vähäistä (2), Hyvin vähäistä (1)

- Ammattikorkeakoulut
- Ammattiyhdistysliike
- Eduskunta
- Euroopan unioni
- Kansalaisjärjestöt
- Kirkko
- Media, tiedotusvälineet
- Oikeuslaitos ja tuomioistuimet
- Poliisi
- Poliittiset puolueet
- Puolustusvoimat
- Suuryritykset
- Valtiolliset tutkimuslaitokset
- Yliopistot

6. Kuinka paljon yleisesti ottaen luotat tieteeseen ja tutkimukseen?

Asteikko 5 – 1: erittäin paljon (5), melko paljon (4), en osaa sanoa (3), melko vähän (2), erittäin vähän (1)

7. Mitä mieltä olet seuraavista tieteen luotettavuutta koskevista väittämistä?

Asteikko 5 – 1:

täysin samaa mieltä (5), jokseenkin samaa mieltä (4), en osaa sanoa (3), jokseenkin eri mieltä (2), täysin eri mieltä (1)

- Tieteeseen voi luottaa, koska tutkijat nojautuvat toiminnassaan eettisiin periaatteisiin.
- Tieteeseen voi luottaa, koska tutkijat tekevät työtään yhteiseksi hyväksi.
- Tieteeseen voi luottaa, koska tutkijat ovat riippumattomia
- Ristiriitaisetkin näkemykset kuuluvat tieteeseen eikä asiantuntijoiden erimielisyys siten kerro tieteen epäluotettavuudesta

- Tieteeseen ei voi luottaa, koska tutkijat usein tekevät virheitä.
- Tieteeseen ei voi luottaa, koska tutkijat ovat tutkimuksissaan riippuvaisia rahoittajistaan.
- Tieteeseen ei voi luottaa, koska saman alan asiantuntijat voivat olla jostakin asiasta täysin eri mieltä

8. Tutkijat esiintyvät nykyään usein asiantuntijoina julkisuudessa. Mainitse suomalainen tutkija, jota pidät luotettavana. Voit mainita enintään kolme.

- a)
- b)
- c)
- d) en osaa nimetä ketään

9. Tässä voit halutessasi omin sanoin kertoa, millaisiin asioihin kiinnität huomiota, kun arvioit julkisuudessa esiintyvän asiantuntijan luotettavuutta

10. Mitä mieltä olet seuraavista tieteen ja yhteiskunnan suhdetta koskevista väittämistä?

Asteikko 5 – 1: täysin samaa mieltä(5), jokseenkin samaa mieltä (4), en osaa sanoa (3), jokseenkin eri mieltä (2), täysin eri mieltä (1)

- Hyvinvointi maassamme riippuu ratkaisevasti tieteellisen ja teknologisen tutkimuksemme tasosta
- Ilmastonmuutoksen eteneminen on todellinen ja vakava uhka, joka vaatii poliittisilta päättäjiltä tehokkaita toimia
- Maassamme tehdään veronmaksajien rahoilla paljon hyödyttöä tutkimusta
- Jos valtion menoja joudutaan leikkaamaan lähivuosina, myös tutkimus- ja kehitysmenoja tulee supistaa kuten muitakin menoja
- Tutkimusvarat pitäisi kohdentaa vain taloudellisesti parhaiten hyödynnettäville tieteenaloille
- Tieteen edistymisen kannalta on olennaista, että tutkijat itse päättävät, mitä tutkitaan ja miten

11. Seuraavassa on muutamia väittämiä tieteen ja politiikan suhteista. Mitä mieltä olet näistä väittämistä?

Asteikko 5 – 1: täysin samaa mieltä (5), jokseenkin samaa mieltä (4), en osaa sanoa (3), jokseenkin eri mieltä (2), täysin eri mieltä (1)

- Poliittisen päätöksenteon tulee pohjautua tieteeseen ja tutkimustietoon.
- Tutkijoiden ei pidä sekaantua politiikkaan
- On oikein, että tutkijat osallistuvat julkiseen keskusteluun ja antavat suosituksia päätöksenteon pohjaksi
- Poliittisessa päätöksenteossa käytetään liian vähän hyväksi tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoa
- Poliitikko vaikuttaa liikaa tutkimukseen ja tutkijoiden mielipiteisiin

12. Sitten vielä tieteen suhteesta arkielämään, uskoon ja henkilökohtaisiin näkemyksiin. Mitä mieltä olet väittämistä?

Asteikko 5 – 1: täysin samaa mieltä (5), jokseenkin samaa mieltä (4), en osaa sanoa (3), jokseenkin eri mieltä (2), täysin eri mieltä (1)

- Tieteen ja tekniikan kehitys muuttaa ihmisten elämää ja elämäntapaa liian nopeasti
- Tieteeseen perustuva maailmankuva ja uskonto eivät ole ristiriidassa keskenään
- Uskosta tieteeseen on tullut nykyajan uskonto, joka ohjaa ihmisten arvomaailmaa väärään suuntaan
- Ihminen on kehittynyt vuosimiljoonien aikana muista, varhaisemmista eläinlajeista
- Vaikka ufo-havaintoja ei ole tieteellisesti todistettu, vierailuja ulkoavaruudesta maahan on tapahtunut
- Ns. kansanparantajat omaavat tietoja ja taitoja, joita lääketieteellä ei ole
- Luontaislääkkeet ovat monissa tapauksissa parempia kuin lääkäreiden määräämät apteekkilääkkeet
- Vaikka homeopatialla ei ole lääketieteen tunnustusta, se on tehokas tapa hoitaa sairauksia
- Ihmiset luottavat liikaa tieteeseen eivätkä tarpeeksi uskoonsa
- Luotettavimpia asiantuntijoita terveysasioissa ovat alan tutkijat ja koulutetut ammattilaiset
- Ihminen kykenee itse päättämään, kehoaan kuunnellen, millainen ruoka itselle on terveellisintä

13. Miten suhtaudut tekoälyyn ja sen soveltamiseen yhteiskunnassa?

Asteikko 5 – 1: erittäin myönteisesti (5), melko myönteisesti (4), en osaa sanoa (3), melko kielteisesti (2), erittäin kielteisesti (1).

14. Seuraavassa on lueteltu joitakin tekoälyn sovelluksia. Miten suhtaudut näihin sovelluksiin?

Asteikko 5 – 1: erittäin myönteisesti (5), melko myönteisesti (4), en osaa sanoa (3), melko kielteisesti (2), erittäin kielteisesti (1).

Automaattiset aseet

Itseajavat autot

Hoivarobotit sosiaali- ja terveydenhuollossa

Neuvontarobotit ja botit asiakaspalvelussa

Kasvojen tunnistus rajavalvonnassa

Kasvojen tunnistus rikollisuuden torjunnassa

Robottien ja tekoälyn käyttö journalismissa

Tekoälyn käyttö opetuksessa

Työntekijöiden valinta tekoälyn avustamana

15. Jos haluat, voit tässä omin sanoin pohtia tekoälyn tuomia mahdollisuuksia tai uhkia